

Załącznik do Uchwały
nr XXX/213/2009
Rady Gminy Porąbka
z dnia 3 czerwca 2009 r.

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI PORĄBKA

na lata 2008-2016

POWIAT BIELSKI
GMINA PORĄBKA,
SOŁECTWO PORĄBKA

„Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013”

działanie „Odnowa i rozwój wsi”

**OPRACOWANIE WYKONANE PRZEZ
ZESPÓŁ AUTORSKI:**

Monika Kozik
Włodzimierz Stasica

TechMaster

34-300 Żywiec, ul. Kabaty 2

Internet: www.techmaster.com.pl ,

E-Mail: biuro@techmaster.com.pl

Wyrazy podziękowania zespół konsultantów składa wszystkim pracownikom Gminy Porąbka szczególnie Pani Marzenie Krupińskiej, za zaangażowanie i współpracę przy tworzeniu niniejszego opracowania.

SPIS TREŚCI:

<u>1. WSTĘP.....</u>	<u>5</u>
<u>2. CHARAKTERYSTYKA MIEJSCOWOŚCI PORĄBKA.....</u>	<u>7</u>
<u>2.1. Położenie.....</u>	<u>7</u>
2.1.1. Dominanta przestrzenna	9
2.1.2. Elementy charakterystyczne.....	9
<u>2.2. Historia miejscowości.....</u>	<u>11</u>
<u>2.3. Demografia.....</u>	<u>14</u>
<u>2.4. Zabytki i architektura .....</u>	<u>17</u>
<u>2.5. Gospodarka.....</u>	<u>20</u>
<u>2.6. Rolnictwo.....</u>	<u>20</u>
<u>2.7. Środowisko przyrodnicze.....</u>	<u>21</u>
2.7.1. Rezerваты.....	21
2.7.2. Parki krajobrazowe.....	21
<u>2.8. Infrastruktura.....</u>	<u>23</u>
2.8.1. Zaopatrzenie w wodę.....	23
2.8.2. Sieć kanalizacyjna.....	23
2.8.3. Energia cieplna.....	23
2.8.4. Energia elektryczna.....	23
2.8.5. Gaz.....	23
2.8.6. Gospodarka odpadami.....	24
2.8.7. Komunikacja.....	24
<u>2.9. Oświata.....</u>	<u>24</u>
<u>2.10. Służba zdrowia .....</u>	<u>26</u>
<u>2.11. Turystyka.....</u>	<u>27</u>
<u>2.12. Kultura.....</u>	<u>30</u>
<u>3. ANALIZA SWOT.....</u>	<u>34</u>
<u>3.1. CZYNNIKI WEWNĘTRZNE MIEJSCOWOŚCI PORĄBKA.....</u>	<u>34</u>
<u>3.2. CZYNNIKI ZEWNĘTRZNE MIEJSCOWOŚCI PORĄBKA.....</u>	<u>35</u>
<u>4. PLANOWANE ZADANIA INWESTYCYJNE.....</u>	<u>37</u>
<u>4.1. Opis, uzasadnienie i rezultaty planowanych zadań inwestycyjnych.....</u>	<u>38</u>
<u>4.2. Koszty i źródła finansowania realizacji poszczególnych zadań inwestycyjnych....</u>	<u>45</u>
<u>4.3. Harmonogram realizacji zadań.....</u>	<u>47</u>
<u>5. WDROŻENIE PROMOCJA I MONITOROWANIE PLANU.....</u>	<u>49</u>
<u>6. PODSUMOWANIE.....</u>	<u>50</u>

1. WSTĘP

Rozwój i odnowa obszarów wiejskich to jedno z kluczowych wyzwań, jakie stoją przed Polską w okresie integracji z Unią Europejską. Zasadniczym jej celem jest wzmocnienie działań służących zmniejszaniu istniejących dysproporcji i różnic w poziomie rozwoju obszarów wiejskich w stosunku do terenów miejskich.

Plan Odnowy Miejscowości jest jednym z najważniejszych elementów odnowy wsi, jej rozwoju oraz poprawy warunków pracy i życia mieszkańców. Sporządzenie i uchwalenie takiego dokumentu stanowi niezbędny warunek przy aplikowaniu o środki finansowe w ramach „Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013” działanie „Odnowa i rozwój wsi”, jak również stanowić będzie wytyczne dla władz Gminy Porąbka przy opracowaniu kierunków rozwoju miejscowości Porąbka.

Celem działania „Odnowa i rozwój wsi” jest poprawa jakości życia na obszarach wiejskich poprzez zaspokojenie potrzeb społecznych i kulturalnych mieszkańców wsi oraz promowanie obszarów wiejskich. Działanie umożliwi rozwój tożsamości społeczności wiejskiej, zachowanie dziedzictwa kulturowego i specyfiki obszarów wiejskich oraz wpłynie na wzrost ich atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej.

W ramach działania pomocą finansową zostaną objęte projekty dotyczące:

- 1) budowy, przebudowy, remontu lub wyposażenia obiektów:
  - a. pełniących funkcje publiczne, społeczno-kulturalne, rekreacyjne i sportowe,
  - b. służących promocji obszarów wiejskich, w tym propagowaniu i zachowaniu dziedzictwa historycznego, tradycji, sztuki oraz kultury,
- 2) kształtowania obszaru przestrzeni publicznej,
- 3) budowy remontu lub przebudowy infrastruktury związanej z rozwojem funkcji turystycznych, sportowych lub społeczno-kulturalnych,
- 4) zakupu obiektów charakterystycznych dla tradycji budownictwa w danym regionie, w tym budynków będących zabytkami, z przeznaczeniem na cele publiczne,
- 5) odnawiania, eksponowania lub konserwacji lokalnych pomników historycznych, budynków będących zabytkami lub miejsc pamięci,

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI PORĄBKA

6) kultywowania tradycji społeczności lokalnej oraz tradycyjnych zawodów.

Obszarem realizacji Planu Odnowy Miejscowości Porąbka jest obszar tej miejscowości.

Zakres niniejszego opracowania obejmuje charakterystykę miejscowości, inwentaryzację zasobów służących odnowie miejscowości, analizę SWOT czyli mocne i słabe strony miejscowości, planowane kierunki rozwoju, zadania inwestycyjne wraz z szacunkowym kosztorysem i harmonogramem działań.

Plan Odnowy Miejscowości Porąbka to dokument, który określa strategię działań w sferze społeczno-gospodarczej na lata 2008-2016.

Niniejszy plan jest planem otwartym stwarzającym możliwość aktualizacji w zależności od potrzeb społecznych i uwarunkowań finansowych. Oznacza to, że mogą być dopisywane nowe zadania, a także to, że może zmienić się kolejność ich realizacji w zależności od uruchomienia i dostępu do funduszy UE.

2. CHARAKTERYSTYKA MIEJSCOWOŚCI PORĄBKA

2.1. Położenie

Sołectwo Porąbka jest jednym z czterech sołectw tworzących Gminę Porąbka, która znajduje się w południowej części Województwa Śląskiego, wschodniej części Powiatu Bielskiego i południowo-wschodniej części gminy. Miejscowość sąsiaduje od wschodu z Targanicami i Brzezinką (gmina Andrychów, Powiat Wadowicki), od południa z Kocierzem (gmina Łękawica, Powiat Wadowicki), Międzybrodziem Bialskim i Żywieckim (gmina Czernichów, Powiat Żywiecki), od zachodu z Bujakowem, a od północy z Czańcem i Kobiernicami (sołectwa wchodzące w skład gminy Porąbka).

Mapa 1 Lokalizacja miejscowości Porąbki w skali kraju

Odległości od najbliższych miejscowości wynoszą:

- Kobiernice – 6 km
- Kęty – 8 km

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI PORĄBKĄ

- Czaniec – 4 km
- Roczyny – 9 km
- Międzybrodzie Bialskie – 3 km

Odległości od dużych znanych miast:

- Bielsko-Biała – 16 km
- Żywiec – 16 km
- Szczyrk – 20 km
- Katowice – 57 km
- Kraków – 62 km

*Mapa 2 Lokalizacja miejscowości Porąbka
w skali Województwa Śląskiego*

2.1.1. Dominanta przestrzenna

Dominantą przestrzenną miejscowości Porąbka jest **Kościół narodzenia NMP**. Zanim został wybudowany, mieszkańcy tej wsi należeli do parafii Czaniec. W 1904 r. przystąpiono do budowy kościoła, chcąc się uniezależnić od parafii czanieckiej, gdzie kościół wymagał nie tylko remontu, ale gruntownej przebudowy. Budowę kościoła w Porąbce ukończono w 1907 r., a samodzielną parafią stała się Porąbka w 1909 r. Kościół jest murowany, z piaskowca ciosanego, jednonawowy, w stylu neogotyckim. Renesansowy ołtarz główny pochodzi z kościoła parafialnego w Kętach. Był to ołtarz cechowy, a data jego wykonania nie jest znana. W ołtarzu głównym widnieje obraz Matki Boskiej Częstochowskiej, a nad nim obraz Chrystusa w czasie Ostatniej Wieczerzy oraz płaskorzeźba Ducha Świętego. Boczne figury to Św. Dominik i Św. Franciszek z Asyżu. Boczne ołtarze są neogotyckie, drewniane, jeden ku czci Najświętszego Serca Pana Jezusa z figurami Św. Bartłomieja i Św. Stanisława Biskupa, drugi ku czci Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Marii Panny z najpiękniejszą rzeźbą w kościele Św. Jana Chrzciciela i Św. Józefa. W kościele ponadto są obrazy Matki Boskiej Bolesnej i Ogrojec. Wśród starszych obrazów są tu ponadto Ukrzyżowanie, wystawienie w Wielkim Poście. W nawie na filarach znajdują się figury czterech Ewangelistów. W 1950 r. ufundowano nowe dzwony. Witraże wykonano w latach 1984 - 1986. Nawiązują one do tematyki Eucharystycznej i Różańcowej. W 1992 r. wykonano boazerię a w 1993 r. wymieniono podłogę na posadzkę murowaną.

2.1.2. Elementy charakterystyczne

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI PORĄBKĄ

Życie mieszkańców wsi skupia się głównie w **centrum miejscowości** (rynek), gdzie koncentruje się cała działalność administracyjna, kulturowa i finansowa miejscowości. Znajdują się tam: budynek Urzędu Gminy, Domu Kultury, a w nim Gminna Biblioteka Publiczna i Urząd Stanu Cywilnego. Swoje siedziby na rynku ma także Ochotnicza Straż Pożarna, bank, poczta, zakład fryzjerski. Tam również prowadzona jest działalność handlowa w sklepach.

Charakterystycznym elementem miejscowości jest także Plac Targowy, zlokalizowany przy ul. Krakowskiej obok Domu Handlowego WDT. Plac pełni głównie funkcje handlowe, a w czasie imprez kulturalnych, odbywających się na stadionie LKS-u Zaporą Porąbka, zapewnia miejsca parkingowe.

Centrum Wsi z ulicami Żywiecką, Krakowską, Centralną i Bukowską są objęte ochroną zabytków nieruchomych wpisanych do ewidencji i zabytków i ich otoczenia. Zarówno tradycyjna zabudowa wsi oraz układ łąnowy pól podlega ochronie elementów przestrzeni posiadających istotne walory kulturowe o wartościach lokalnych. Dopuszcza się przeprowadzanie remontów, modernizacji obiektów o wartościach zabytkowych oraz ich adaptacji do współczesnej funkcji pod warunkiem, że działania te nie spowodują utraty cech stylowych obiektów, gabarytu, bryły, kształtu dachu i detalu architektonicznego.

Charakterystycznym elementem miejscowości jest także **góra Żar**. Szczyt ten został sztucznie spłaszczony przez wybudowany na nim zbiornik wodny. Na szczycie góry wieją często wiatry, które wykorzystywali najpierw szybownicy, a obecnie lotniarze, którzy wybudowali sobie tam chodniki wybiegowe. Najciekawszą panoramą jest widok ze szczytu poniżej zbiornika w kierunku jezior (Jezioro Żywieckie i zaporą w Tresnej, Jezioro Międzybrodzkie oraz zbiornik czaniecki z zaporą). Góra Żar to również jedyne miejsce w Polsce, gdzie dzięki złudzeniu optycznemu okrągłe przedmioty poruszają się pod górę.

Na szczycie góry Żar znajduje się zbiornik górny Elektrowni Wodnej Porąbka-Żar. Jest to sztuczna budowla bez dopływu naturalnego o głębokości 22 m, brzegi zbiornika tworzą obwałowania tzw. zapory boczne, usypane z miejscowego urobku skalnego, dobrze zagęszczonego. Duża różnica poziomów (440 m) między zbiornikiem górnym (sztucznym) a Jeziorą Międzybrodzkim (naturalny zbiornik) oraz niewielkie odległości między tymi

elementami topograficznymi zapewniają elektrowni korzystne parametry techniczno-ekonomiczne.

W ostatnich latach na górze została uruchomiona trasa narciarska o długości 1600 m, która jest jedną z dłuższych tras zjazdowych w Beskidach. Biegnie ona wzdłuż kolei liniowo-terenowej.

Zdjęcie 1 Zbiornik wodny na szczycie góry Żar

2.2. Historia miejscowości

Porąbka została założona z początkiem XV w. Pierwsza historyczna wzmianka pochodzi z 1445 r. kiedy w akcie podziału księstwa oświęcimskiego jest wymieniona jako Poramka. W Księdze Długosza z 1470 r. jest wpisana jako Porambka, bez żadnych danych odnośnie ludności. Na mapie z 1563 r. panorama Porąbki figuruje jako Porąbka. W wykazie z 1581 r. jest oznaczona już jako Porąbka i należy do parafii Kęty.

Nazwa pochodzi od porąby, tak nazywano wyrobiska leśne, na których po wykarczowaniu zakładano osady.

Najlepszym źródłem dziejów Porąbki są kolejne lustracje, w których szczegółowo wyliczało się daniny pieniężne i rzeczowe, jakie musieli świadczyć kmiecie na rzecz zamku oświęcimskiego. Z ilustracji w 1508 r. dowiadujemy się, że w Porąbce gospodarowało 14 kmieci. Do pracy na folwarku byli zmuszani kmiecie z Porąbki, Bujakowa i Kobiernic, co

traktowane jest jako odrabianie pańszczyzny. Na ciągle podwyższanie należności pieniężnych i robocizny chłopci często żalili się bezpośrednio do króla. Daniny płacono się w zależności od wielkości roli, ale także od ilości inwentarza. Chłopi z Porąbki, Kobiernic i Bujakowa byli też zobowiązani do odwożenia ryb z kobiernickich stawów do Oświęcimia oraz spławiania drewna Sołą do Oświęcimia. W wieku XV pojawili się na tych terenach pasterze wałascy, którzy przywędrowali tutaj z Rumunii grzbietami Karpat. Zajmowali oni polany leśne, które wykorzystywali do wypasu owiec. Ponieważ przy okazji robili wielkie szkody w lasach, byli zmuszeni po pewnym czasie do dalszej wędrówki. Zachowały się po nich zwyczaje pasterskie i nazwy gór oraz niektóre nazwiska mieszkańców. Poszczególnymi wioskami zarządzali wójtowie, którzy mieli do pomocy asesory. W początkach XVI w. zaczęto chłopom nadawać nazwiska. W 1778 r. starostwo zatorskie, a w tym Porąbkę zakupił Fryderyk Dunin. Następnym właścicielem został w 1802 r. Rotman, a w 1808 r. książę Albrecht. Po bezpotomnej śmierci Albrechta miejscowość tę przejęli jego krewni Habsburgowie. W 1848 r. nastąpiło uwłaszczenie chłopów, co oznaczało, że użytkownicy przejęli ziemię na własność, a przy dotychczasowych właścicielach pozostały folwarki, stawy i lasy. Według spisu z 1857 r. Porąbka liczyła 1871 mieszkańców, zaś dobra należały do Habsburgów. Wioska rozrastała się więc zarówno pod względem liczby mieszkańców, jak i zajmowanych terenów osadniczych. Porąbka powstała w miejscu obecnego centrum, a poszerzała się o kolejne osiedla na Bukowcu, Kozubniku i Wielkiej Puszczy.

Tereny te nawiedzały różne epidemie, co przy ówczesnym stanie medycyny miało straszne skutki. Podczas epidemii cholery w 1736 r. ginęło dziennie po kilkadziesiąt osób, a w latach 1846 - 1849 epidemia tyfusu pochłonęła w Porąbce setki ofiar.

Warunki życia pomimo zniesienia pańszczyzny były bardzo trudne, szczególnie w latach nieurodzaju. W 1896 r. utworzono w Porąbce posterunek żandarmerii, a w 1905 r. otwarto pocztę. Szczególnie dotkliwie odczuwano w wioskach brak kasy pożyczkowej, która powstała w Porąbce w 1910 r. i nazwana była Kasą Stefczyka, od nazwiska jej założyciela. Kasa ta była czynna jeszcze przez kilka lat po zakończeniu drugiej wojny światowej. W czasie I wojny światowej wielu mężczyzn powołano do wojska austriackiego, brakowało więc ludzi do pracy na roli. W latach 1914 - 1918 zginęło na różnych frontach 52 mężczyzn z Porąbki. Po odzyskaniu niepodległości Porąbka została przyłączona do powiatu bialskiego i województwa krakowskiego. Sytuacja materialna mieszkańców była bardzo trudna.

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI PORĄBKA

Mężczyzn powołano znowu do wojska polskiego, na wojnę z bolszewikami w 1920 r. Z braku żywności po wsiach szerzyły się epidemie. Rosła bardzo inflacja, żywność kosztowała miliony marek. Po wymianie marek na złotego w 1925 r. wartość pieniądza się ustabilizowała. Mieszkańcy żyli zasadniczo z rolnictwa i trochę z rzemiosła. O pracę było bardzo trudno, ale najwięcej osób pracowało w fabrykach w Bielsku - Białej. W 1922 r. wybudowano w Porąbce most na Sole, w okolicy kaplicy św. Urbana. Przedtem przewożono ludzi czołnem.

Budowa zapory na Sole w Porąbce, była pierwszą tego typu inwestycją w Polsce, znalazło tam zatrudnienie wielu bezrobotnych. Prace przy budowie miały się rozpocząć jeszcze w 1914 r., ale wybuch wojny uniemożliwił realizację budowy. Nowy projekt zapory, po uwzględnieniu wskazówek Gabriela Narutowicza, późniejszego prezydenta Polski, opracował w 1920 r. inż. Tadeusz Becker. Do robót przystąpiono w 1921 r. od przygotowania pomieszczeń dla biur i kadry na tzw. Kolonii (do dziś istniejącej). Dla przyszłych wysiedleńców zakupiono folwark w Czańcu koło pałacu. W pracy przeszkadzał nie tylko brak funduszy, ale także częste powodzie. Kierownikiem budowy początkowo był projektant. W latach kryzysu 1930 - 1933 prace przerwano. W roku 1933 kierownikiem budowy został inż. Skrzyński, a kontynuację prac zlecono Towarzystwu Polsko - Francuskiemu. Poświęcenie i oddanie zapory do użytku odbyło się w grudniu 1936 r. z udziałem arcybiskupa Sapiehy i wicepremiera Kwiatkowskiego.

W chwili wybuchu wojny 1 września 1939 r., mieszkańców ogarnęła panika i wiele osób uciekło w kierunku Krakowa. Niemcy wkroczyli do Porąbki 4 września od strony Żywca. Przedtem, ażeby powstrzymać marsz wojsk niemieckich, polscy saperzy wysadzili jedno przesło zapory. W żadnej z naszych wiosek nie było działań wojennych. Niemcy zaraz po wkroczeniu przyłączyli do Rzeszy tereny aż po Solę i na niej powstała granica, której pilnowali niemieccy żołnierze. Porąbka i Kobiernice zostały więc podzielone. Ten uciążliwy dla mieszkańców stan nie trwał długo, gdyż Niemcy przesunęli granicę Rzeszy na rzekę Skawę. W kwietniu 1940 r. we wszystkich miejscowościach przyłączonych do Rzeszy nastąpiły aresztowania mające na celu zastraszenie ludności. Zabierano z każdej wsi po kilka osób pochodzących z inteligencji, które wysłane były do obozów koncentracyjnych.

Na początku okupacji zaczęto otwierać szkoły, do których zostali skierowani nauczyciele niemieccy, więc dzieci uczyły się tylko po niemiecku. Po krótkim czasie i te

szkoły zostały zamknięte. Młodzież, która ukończyła 14 lat, wywożono na roboty do Niemiec. Po wysiedleniu w 1942 r. w szkołach uczyły się wyłącznie dzieci niemieckie. Dzieci polskie z Porąbki uczęszczały do jedynej polskiej szkoły, która istniała w Bujakowie. W latach 1939 - 1945 wielu mieszkańców gminy Porąbka zginęło w obozach koncentracyjnych i na frontach, a także wielu nie wróciło z robót przymusowych.

Wojska rosyjskie wkroczyły do wiosek 28 stycznia 1945 r. Większych walk na tym terenie nie było i dlatego obeszło się bez zniszczeń. Początkowy okres po wojnie był bardzo trudny dla mieszkańców. Wiele rodzin nie posiadających mieszkań i takich, którym osiedleńcy niemieccy zniszczyli domy, wyjechało na Ziemię Zachodnią w okolice Kłodzka.

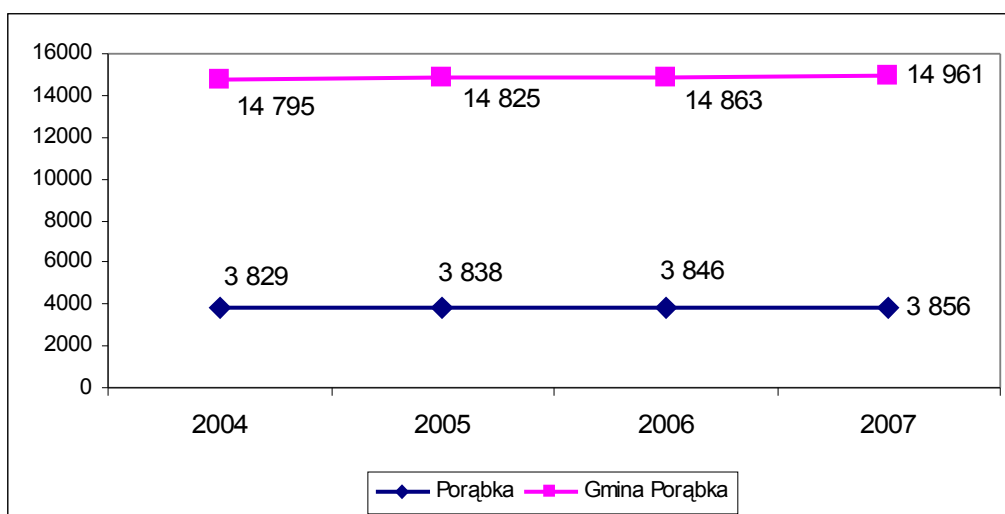
W 1954 r. zlikwidowano gminy zbiorcze, a w ich miejsce powstały samodzielne gromady, które działały do 1972 r., kiedy to powstały na nowo gminy zbiorcze. Do gminy tej włączono Porąbkę, Bujaków, Czaniec i Kobiernice, a gmina należała wówczas do województwa krakowskiego. W 1975 r. gmina została włączona do województwa bielskiego, a w 1999 r. do województwa śląskiego.

2.3. Demografia

Sołectwo Porąbka jest po miejscowości Czaniec, najbardziej zaludnionym sołectwem Gminy Porąbka. W 2007 r. miejscowość zamieszkiwało 3 856 osób, co stanowi 25,8% populacji Gminy. Od wielu lat zaobserwować można wzrost liczby mieszkańców Porąbki, co prezentuje poniższy wykres.

Wykres 1 Ludność w Porąbce na tle Gminy Porąbka

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI PORĄBKA

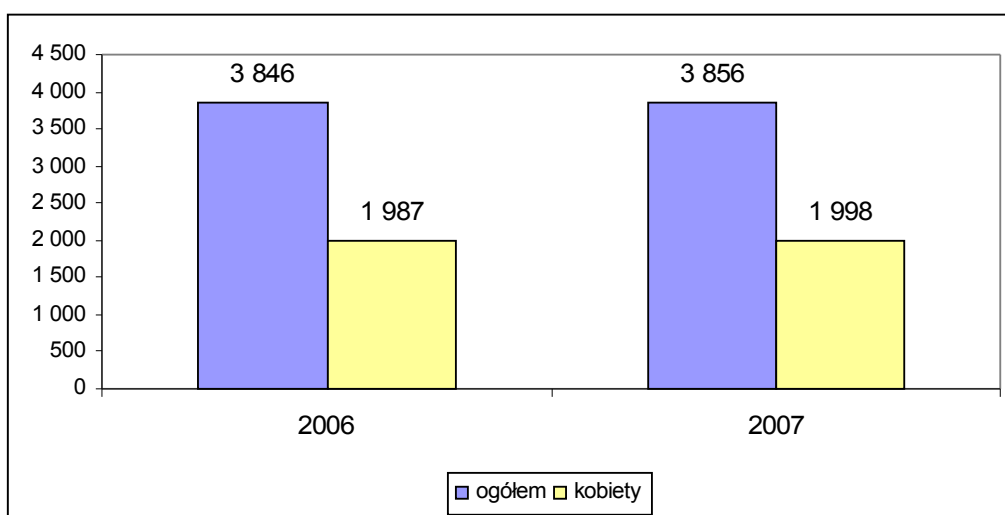

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Porąbce

Również prognozy są korzystne, gdyż zakładają stały wzrost liczby mieszkańców sołectwa Porąbka, jak i całej Gminy.

Na obszarze sołectwa zaobserwować można znaczną przewagę kobiet w stosunku do wszystkich osób zamieszkujących ten teren. Na 100 mężczyzn przypada ok. 107,5 kobiet, gdzie dla porównania w Gminie Porąbka – 104,6, w powiecie bielskim – 105,9, a w Województwie Śląskim – 107.

Wykres 2 Struktura ludności według płci w sołectwie Porąbka

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Porąbce

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI PORĄBKA

Gęstość zaludnienia wynosi obecnie 118 osób / 1 km².

Niestety niepokojącym zjawiskiem jest ujemny przyrost naturalny, który można było zaobserwować w 2007 r. W stosunku do całej Gminy, gdzie wskaźnik ten, w ostatnich latach, jest dodatni i stale wzrasta, Sołectwo wypada słabiej. Dane te, prezentuje poniższe zestawienie.

Tabela 1 Ruch naturalny w sołectwie Porąbka i Gminie Porąbka w latach 2006-2007

<i>Lata</i>	<i>Urodzenia żywe ogółem</i>	<i>Zgony ogółem</i>	<i>Przyrost naturalny</i>
<i>Sołectwo Porąbka</i>			
2006	34	31	3
2007	39	48	- 9
<i>Gmina Porąbka</i>			
2006	149	138	11
2007	170	136	34

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Porąbce

Pozytywny jest natomiast fakt postrzegania miejscowości Porąbka jako atrakcyjnego miejsca zamieszkania, co potwierdza saldo migracji. Ujemny przyrost naturalny rekompensuje dodatnie saldo migracji, w związku z tym, sołectwo cechuje stały wzrost ludności w ostatnich latach.

Zestawienie obejmujące liczbę zameldowań oraz wymeldowań mieszkańców sołectwa i całej Gminy zamieszczono poniżej.

Tabela 2 Migracje ludności w sołectwie Porąbka i Gminie Porąbka

<i>Wyszczególnienie</i>	<i>2006</i>		<i>2007</i>	
	<i>Gmina Porąbka</i>	<i>Sołectwo Porąbka</i>	<i>Gmina Porąbka</i>	<i>Sołectwo Porąbka</i>
<i>Napływ ludności</i>	468	105	525	120
<i>Odływ ludności</i>	418	92	429	114
<i>Saldo migracji</i>	50	13	96	15

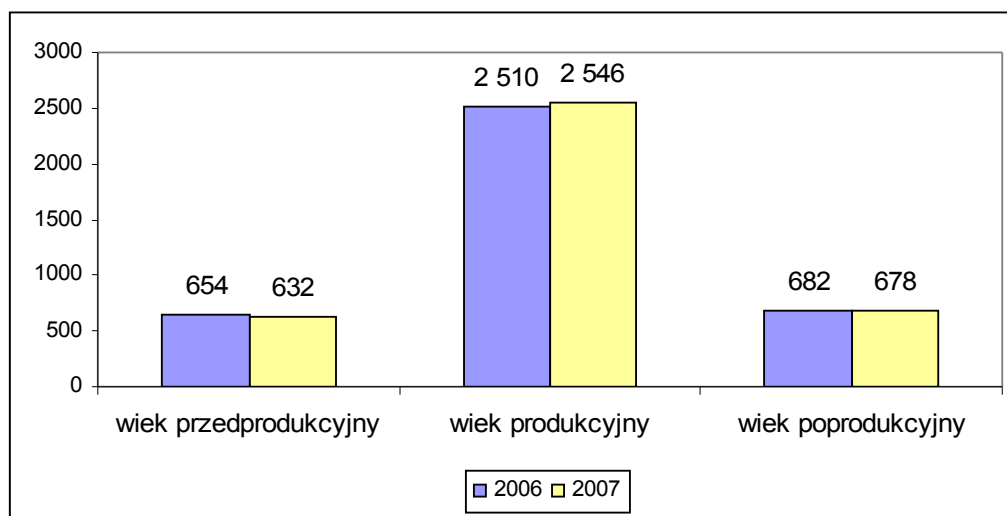
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Porąbce

Struktura wiekowa ludności miejscowości Porąbka, w 2007 r., według trzech grup ekonomicznych przedstawia się następująco:

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI PORĄBKĄ

- ludność w wieku przedprodukcyjnym (mężczyźni i kobiety w wieku od 0 do 17 lat) stanowi 16,4% ludności ogółem (Gmina – 16,7%),
- ludność w wieku produkcyjnym (mężczyźni w wieku od 18 do 64 lat, kobiety w wieku od 18 do 59 lat) – 66% (Gmina – 67,6%),
- ludność w wieku poprodukcyjnym (mężczyźni w wieku 65 lat i więcej oraz kobiety w wieku 60 lat i więcej) – 17,6% (Gmina – 15,7%).

Wykres 3 Struktura wiekowa ludności sołectwa Porąbka

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Porąbce

Dane z wykresu wskazują na znaczne różnice w strukturze wiekowej mieszkańców miejscowości Porąbka. Zarówno odsetek ludności w wieku przedprodukcyjnym, jak i produkcyjnym jest nieco niższy od średniej całej Gminy. Osób w wieku poprodukcyjnym jest natomiast mniej niż średnia w całej Gminie. Wskaźnik dla ludności w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym wynosi 51,5% i jest to wielkość nieco niższa w stosunku do lat ubiegłych. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym wynosi aż 107,3%, natomiast liczba osób w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym wyniosła w 2007 r. 26,6 %.

Taka sytuacja prowadzi do sformułowania kilku istotnych wniosków:

W miejscowości, proporcjonalnie mała grupa osób w wieku produkcyjnym (66,%) utrzymuje stosunkowo znaczną grupę osób nieprodukcyjnych (34 %). Jest to sytuacja niekorzystna.

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI PORĄBKA

Stosunkowo niewielki udział osób w wieku przedprodukcyjnym (16,4%) stwarza niebezpieczeństwo słabego dopływu liczby osób na rynek pracy.

2.4. Zabytki i architektura

Na terenie miejscowości Porąbka występuje wiele obiektów zabytkowych, które swoją architekturą stanowią atrakcje dla przyjezdnych i turystów.

Na przełomie XVIII i XIX wieku budowano masowo liczne kapliczki, figury i krzyże, które wtopiły się nierozdzielnie w krajobraz miejscowości i całej Gminy. Obiekty te były wyrazem wdzięczności, pobożności i dziękczynienia ówczesnych mieszkańców. W szczególności do obiektów sakralnych Porąbki zaliczyć należy:

- **Kościół parafialny z 1907 r.**
- **Kaplica św. Urbana wybudowana w latach 1823-1827.**
- **Kapliczka św. Rozalii z pierwszej połowy XIX w.** Szalejący pomór w I poł. XIX w. Spowodował śmierć wielu mieszkańców Porąbki. W intencji odwrócenia tej strasznej klęski wybudowana została przez ówczesnego wójta p. M. Gałuszkę kapliczka z figurką św. Rozalii, patronki chroniącej od zarazy. Stoi ona w pobliżu rzeki Soły, w niewielkiej odległości od kaplicy św. Urbana.
- **Kapliczka – grotta pod Kościołem w Porąbce z pierwszej połowy XX w.** Na gruncie p. Ludwiki Mreńca znajdowało się źródło. Woda z niego leczyła bóle głowy, oczu i żołądka. Budując dom w latach 1922-1925 właścicielka gruntu poleciła umocnić brzegi źródła i wybudować wnękę, a w niej umieścić drewnianą figurkę Matki Boskiej z Lourdes. W czasie II Wojny Światowej figurka zginęła, więc na jej miejsce postawiono inną.
- **Kapliczka na Trzonce w Porąbce.**
- **Kapliczka w Porąbce - Kozubniku nad potokiem Mała Puszcza z połowy XX w.** Legenda głosi, że w miejscu gdzie stoi ta kapliczka zmarli z wycieńczenia powracający z wojny żołnierze. W związku z regulacją potoku Mała Puszcza w latach 1957-1960, kapliczkę rozebrano i na

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI PORĄBKA

starym fundamencie wybudowano nową, którą ustawiono frontowo do drogi. W kapliczce znajduje się obraz Matki Boskiej Wspomożenia Wiernych, namalowany przez p. Jana Grabskiego z Porąbki.

- **Dzwonnica w Porąbce -Wielkiej Puszczy z początku XIX w.** Wieża dzwonnicy została

wybudowana na początku XIX w. Data kupna dzwonu ani nazwiska jej fundatorów nie są znane. W wieży wisi dzwon „Urban”, który tradycyjnie wzywał do modlitwy na „Anioł Pański”. Często dzwonił również na trwogę w czasie pożarów i powodzi. W latach 1976-1977, na gruncie podarowanym przez p. Katarzynę Targosz, do wieży dobudowano pomieszczenie dla wiernych. W ołtarzu ustawiony był obraz Matki Boskiej Różańcowej.

W rejestrze zabytków widnieje **chata drewniana nr 339** o numerze rejestrowym A-631/92 wpisana decyzją Państwowej Służby Ochrony Zabytków z dniem 15.12.1992 r.

Obecnie na terenie całej Gminy Porąbka, nie ma zatwierdzonego Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego. Poniżej zamieszczone zostały obiekty, zlokalizowane w Porąbce, zaproponowane do objęcia ochroną w tworzonym aktualnie MPZP:

- Kościół parafialny, murowany, z ok. 1920 r.,
- Kaplica – dzwonnica murowana, XVIII/XIX w.,
- Kapliczka św. Urbana, murowana, z I poł. XIX w.,
- Kaplica murowana, z 1937 r.,
- Kapliczka murowana, z ok. 1920 r.,
- Kapliczka murowana, z końca XIX w.,
- Budynek szkoły murowany, z ok. 1920 r.,
- Zapora wodna murowana, z ok. 1923-1937,

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI PORĄBKA

- Budynek zarządu zapory, drewniano-murowany, z ok. 1920 r.,
- Budynek mieszkalne elektrowni, drewniano-zrębowe, z 1920 r.,
- Budynek inwentarski elektrowni, drewniano-zrębowy, z ok. 1920 r.,
- Budynek wczasów dziecięcych, murowany, z ok. 1930 r.,
- Budynek administracji lasów, murowany, z końca XIX w.,
- Budynek mieszk. drewniano-zrębowy, ul. Bielska 79, z ok. 1870 r.,
- Budynek mieszk. drewniany, ul. Bukowska 156, z ok. 1930 r.,
- Budynek mieszk. murowany, ul. Krakowska 36, z ok. 1900 r.,
- Budynek mieszk. murowany, ul. Krakowska 31, z ok. 1900 r.,
- Budynek mieszk. murowany, ul. Krakowska 47,
- Budynek mieszk. drewniano-zrębowy, ul. Krakowska, z ok. 1880 r.,
- Budynek mieszk. murowany, ul. Krakowska 17, z ok. 1910 r.,
- Budynek mieszk. murowany, ul. Krakowska, z ok. 1880 r.,
- Budynek mieszk. drewniany, ul. Zdrojowa 1, z ok. 1820 r.,
- Budynek mieszk. drewniany, ul. Zdrojowa 2, z II poł. XIX w.,
- Budynek mieszk. drewniany, ul. Zdrojowa 3, z II poł. XIX w.,
- Budynek mieszk. murowany, ul. Cedrowa 7, z ok. 1880 r.,
- Budynek mieszk. drewniany nr 180, ul. Cedrowa 11,
- Budynek mieszk. murowany, ul. Cechowa 1, z ok. 1900 r.,
- Budynek mieszk. drewniany, ul. Cechowa 4, z ok. 1900 r.,
- Stodoła kamienno-drewniana, ul. Czysta 1, z ok. 1890 r.,
- Budynek mieszk. drewniany, ul. Źródlana 4, z ok. 1850 r.,
- Budynek mieszk. murowany, ul. Żywiecka 1, z ok. 1910 r.,
- Budynek mieszk. murowany, ul. Żywiecka 3, z ok. 1930 r.,
- Budynek mieszk. drewniany, ul. Zakole 7, z ok. 1925 r.,
- Budynek mieszk. murowany, ul. Zapora 3, z ok. 1915 r.,
- Budynek mieszk. drewniano-murowany, ul. Centralna 2,
- Budynek mieszk. drewniano-zrębowy, ul. Centralna 3, z ok. 1870 r.,
- Budynek mieszk. murowany, ul. Wilka Puszcza 32, z ok. 1880 r.,
- Budynek mieszk. murowany, ul. Wielka Puszcza 47, z ok. 1900 r.,
- Budynek mieszk. drewniano-zrębowy, ul. Wielka Puszcza 50, z ok. 1890 r.

2.5. Gospodarka

Biorąc pod uwagę wielkość podmiotów gospodarczych, w Porąbce występują mikroprzedsiębiorstwa, zatrudniające poniżej 10 pracowników oraz małe przedsiębiorstwa, w których liczba zatrudnionych przekracza 10 osób.

Łącznie w miejscowości zarejestrowanych jest ok. 47 podmiotów gospodarczych. Dominują mikroprzedsiębiorcy zajmujący się m.in.: mechaniką maszyn i urządzeń rolnych, ślusarstwem, lakiernictwem samochodowym i naprawą pojazdów samochodowych. Wśród firm są także przedsiębiorstwa handlowo-usługowe, tj. mini markety spożywcze, kwaciarnie, salony fryzjerskie, itp. W Porąbce funkcjonuje także przychodnia weterynaryjna.

Najważniejsze przedsiębiorstwa to:

1. Przetwórstwo Mięsne Emil Droń (43-353 Porąbka, ul. Centralna 37).
2. P.U.H. Pszczółka-Jurczak Spółka Jawna (usługi budowlane) (43-353 Porąbka, ul. Bukowska 1).
3. DTL Spółka z o.o. – drukarnia DTL Sp. z o.o. (poligrafia, drukarnia, druk cyfrowy) (43-353 Porąbka, ul. Chmielna 5).
4. Formplast Stanisław Słowiak (produkcja doniczek wykorzystywanych w szkółkarstwie i ogrodnictwie) (43-353 Porąbka, ul. Bielska 7).
5. Atr, Krzysztof Pardela (usługi asenizacyjne, transportowe, komunalne) (ul. Krakowska 120 43-353 Porąbka).

2.6. Rolnictwo

Na obszarze sołectwa Porąbka funkcjonują 45 gospodarstwa rolne, z których rolnicy starają się o dopłaty.

Gospodarstwa głównie zajmują się uprawą zbóż, chowem trzody chlewnej. Jedno z gospodarstw specjalizuje się w hodowli krów mlecznych.

2.7. Środowisko przyrodnicze

Znaczna część terytorium Porąbki oraz Gminy Porąbka porastają lasy, obecnie w głównej mierze świerkowe. W wielu miejscach zachowały się jednak resztki dawnej puszczy karpackiej, np. starodrzew buczyny na stokach Zasolnicy (rezerwat), mało znane uroczysko u północnego podnóża Kiczory nad doliną Wielkiej Puszczy z prastarymi bukami i jodłami, aleja cisowa na Palenicy oraz liczne okazy pojedynczych lub grupkowych dębów, jaworów, sosen, jesionów, wiązów górskich i wiele innych.

Lasy zamieszkuje liczna zwierzyna: jelenie, sarny, lisy, zające i dziki. Nadmiar leśnej zwierzyny tłumaczą podgórcy rolnicy słowami „Zwierzyna rozmnożyła się nadmiernie, niszcząc znaczną część zbiorów”. W 1982 r. w lasach pojawił się niedźwiedź, który niestety zginął z rąk myśliwych.

W sołectwie Porąbka występuje jeden **Pomnik przyrody**. Mieści się on na terenie Ośrodka Zarybieniowego. Jest to jodła, która ma ponad 200 lat i od 1972 r. jest objęta ochroną w formie pomnika przyrody. Okaz stanowi pozostałość dawnego drzewostanu jodłowo-bukowego występującego na tym terenie.

2.7.1. Rezerваты

Miejscowość Porąbka znajduje się na obszarze **rezerwatu leśnego „Buczyna”**, zajmującego wschodni i południowo-wschodni stok Zasolnicy opadający ku dolinie Soły. Jego powierzchnia łączna to 16,65 ha.

2.7.2. Parki krajobrazowe

Porąbka mieści się w obrębie **Parku Krajobrazowego Beskidu Małego**. Park ten został utworzony na mocy rozporządzenia nr 9/98 wojewody bielskiego na obszarze 25 770 ha z otuliną o powierzchni 22 253 ha, w celu zachowania i upowszechnienia wartości przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych Beskidu Małego, w warunkach racjonalnego gospodarowania.

Wschodnia część terytorium parku znajduje się obecnie w granicach województwa małopolskiego, zachodnia leży na terenie województwa śląskiego.

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI PORĄBKA

Masyw Beskidu Małego składa się z dwóch grup górskich – grupy Łamanej Skąły (929 m n.p.m.) na wschodzie oraz Pasma Magury Wilkowickiej z najwyższym szczytem Czuplem (933 m n.p.m.) na zachodzie, oddzielonych doliną rzeki Soły.

Beskid Mały porastają lasy silnie przekształcone. W większości, tak w piętrze pogórza jak i regl dolnego, są to sztuczne świerczyny. Naturalne dla pogórza lasy grądowe występują obecnie tylko w postaci nielicznych płatów. Niewielki udział mają także zbiorowiska naturalnych lasów dolnoreglowych – żyznej buczyny karpackiej i kwaśnej buczyny górskiej, chronione na terenie rezerwatów przyrody: Mahohora, Szeroka w Beskidzie Małym oraz Zasolnica. Bardzo rzadkim zbiorowiskiem leśnym Beskidu Małego jest jaworzyna górska z miesiacznicą trwałą, spotykana jedynie w postaci małych płatów. Grzbiety wzniesień we wschodniej części Beskidu porośnięte są przez fragmentarycznie wykształcone żyzne jedliny. Piętro regła górnego nie występuje ze względu na wysokość masywu nieprzekraczającą 1 000 m. Pomimo tego, w partii szczytowej Madohory wykształciły się fragmenty świerczyny górnoreglowej z udziałem gatunków charakterystycznych dla tego zbiorowiska, co stanowi niezwykłą osobliwość Beskidu Małego. W dolinach rzek występują lasy łęgowe, w różnym stopniu zmienione w wyniku gospodarki człowieka.

Roślinność nieleśna jest bardzo zróżnicowana i urozmaicona ze względu na dużą różnorodność siedlisk. Do szczególnie cennych należą rzadko spotykane w Beskidach zbiorowiska naskalne, rozwijające się na wychodnich piaskowców oraz murawy kserotermiczne związane z podłożem zasobnym w węglan wapnia. Gęsta sieć rzeczna wraz z systemem zbiorników zaporowych tworzą wyjątkowo korzystne warunki dla rozwoju roślinności wodnej i szuwarowej – pospolitej na terenach niżowych, natomiast rzadko występującej na obszarach górskich. Nieodłącznym elementem krajoobrazu rolniczego Beskidu są zbiorowiska łąkowe. Typowym zbiorowiskiem polan reglowych jest łąka mieczykowo-mietlicowa z udziałem wielu roślin chronionych. Flora Beskidu Małego liczy ponad 840 gatunków roślin naczyniowych. Do ciekawszych gatunków należy rzeżucha trójlistkowa, występująca tu na najdalej na północ wysuniętym stanowisku w Karpatach.

Na terenie Parku odnotowano występowanie: 40 gatunków ssaków, 111 gatunków ptaków łęgowych, 15 gatunków płazów, 5 gadów oraz ponad 40 gatunków ryb.

Na terenie parku znajduje się wiele godnych uwagi zabytków architektury i kultury, m.in.: drewniane kościoły, dwory oraz liczne drewniane kapliczki przydrożne.

2.8. Infrastruktura

2.8.1. Zaopatrzenie w wodę

Zaopatrzenie miejscowości w wodę realizowane jest głównie za pośrednictwem sieci wodociągowej eksploatowanej przez Przedsiębiorstwo Komunalne „AQUA” S.A. w Bielsku-Białej oraz z sieci i źródeł indywidualnych. Podstawą ujęcia wody dla mieszkańców sołectwa jest także zbiornik wodny umiejscowiony we wsi Czaniec. Stan zaopatrzenia Porąbki w wodę jest dobry, istnieje jednak potrzeba rozbudowy sieci wodociągowej, co dotyczy szczególnie rejonów korzystających ze studni gospodarczych: Kozubnik i Wielka Puszcza.

2.8.2. Sieć kanalizacyjna

Na obszarze Porąbki, z punktu widzenia ochrony środowiska, sieć kanalizacyjna jest niewystarczająca. Teren jest skanalizowany jedynie częściowo. Ścieki komunalne, przez istniejącą sieć kanalizacyjną odprowadzane są do oczyszczalni ścieków w Kętach.

2.8.3. Energia cieplna

Obecnie na terenie sołectwa brak jest centralnych urządzeń zaopatrujących mieszkańców w „ciepło”.

Mieszkańcy Porąbki w większości korzystają z indywidualnych źródeł ciepła, znajdujących się w poszczególnych gospodarstwach domowych (ogrzewanie piecowe lub etażowe c.o.) opalanych węglem, koksem i olejem opałowym czy gazem.

2.8.4. Energia elektryczna

Miejscowość zasilana jest z sieci rozdzielczej zasilanej z GPZ Soła. Porąbka posiada napowietrzną i kablową sieć niskiego i średniego napięcia. Głównymi odbiorcami są odbiorcy indywidualni oraz podmioty gospodarcze. Sieć ta pokrywa niemalże 100% wszystkie potrzeby sołectwa.

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI PORĄBKA

2.8.5. Gaz

Zaopatrzenie miejscowości w gaz sieciowy realizowane jest za pośrednictwem zlokalizowanej tu stacji redukcyjno-pomiarowej o przepustowości 1 600 m³/h. Stan zaopatrzenia mieszkańców w gaz nie budzi zastrzeżeń, sieć jest dość dobrze rozwinięta.

2.8.6. Gospodarka odpadami

Na terenie Porąbki, jak i w całej Gminie, nie ma wysypiska śmieci. Odpady przewożone są na wysypisko w Kętach. Gmina zawarła w tej sprawie z gminami: Kęty, Wilamowice i Osiek, porozumienie dotyczące wspólnej gospodarki odpadami.

Określone zostały także i funkcjonują obecnie zasady selektywnej zbiórki odpadów komunalnych u źródła ich powstawania, tzn. zarówno w gospodarstwach domowych, jak i w podmiotach gospodarczych działających na terenie miejscowości.

2.8.7. Komunikacja

Miejscowość jest dogodnie powiązana systemem dróg zarówno z miejscowościami/gminami bezpośrednio graniczącymi, jak i z Bielskiem-Białą i Krakowem. Wewnętrzny układ komunikacyjny zawiera:

- Odcinek drogi krajowej nr DK-52 (Bielsko-Biała – Kraków)
- Odcinek drogi wojewódzkiej nr 948 Kobiernice-Oczków
- Drogi powiatowe:
  - S 4456 Czaniec – Porąbka (ul. Karpacka, Krakowska)
  - S 4477 Czaniec – Bukowiec – Porąbka (ul. Bukowska)
  - S 4480 Porąbka – Wielka Puszcza (ul. Wielka Puszcza)
  - S 4481 Porąbka – Kozubnik (ul. Mała Puszcza)
- Drogi gminne

Stan dróg na terenie miejscowości można ocenić jako średni.

2.9. Oświata

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI PORĄBKA

Na terenie Porąbki funkcjonują:

- Dwa niepubliczne przedszkola,
- Szkoła Podstawowa im. M. Kopernika w Porąbce,
- Publiczne Gimnazjum im. Jana Pawła II w Porąbce.

Przedszkola

Do **Niepublicznych Przedszkoli w Porąbce** chodzi obecnie 61 dzieci w wieku 3-6 lat. Liczba ta uległa minimalnemu zmniejszeniu w stosunku do roku 2007, kiedy przedszkolaków było łącznie 63. W przedszkolach w ostatnich dwóch latach pracowała taka sama liczba osób – 6. Są to nauczyciele oraz pracownicy administracyjni i z obsługi.

Szkolnictwo

Historia **Szkoły Podstawowej im. M. Kopernika w Porąbce** sięga początków XX wieku. Budynek, w którym uczą się dzieci został wybudowany w 1913 r. Szkoła wówczas posiadała 6 sal lekcyjnych, kancelarię i mieszkanie dla kierownika. W latach 1966-1971 trwała rozbudowa szkoły, w związku z trudnościami lokalowymi – brakiem sal lekcyjnych i sali gimnastycznej. W 1999 r. w wyniku reformy w Porąbce, w istniejącej szkole pozostała 6-klasowa szkoła podstawowa z 2 filiami: w Kozubniku i Wielkiej Puszczy. Drugi rok wdrażania reformy sprawił, iż w 2000 r. wszyscy uczniowie z Porąbki, Kozubnika i Wielkiej Puszczy rozpoczęli naukę w jednym budynku Szkoły Podstawowej. Obecnie na bazę szkoły składa się 12 sal lekcyjnych, pracownia komputerowa ze stałym łączem internetowym, sala gimnastyczna, salka do gimnastyki korekcyjno-kompensacyjnej, biblioteka – centrum multimedialne, świetlica i kuchnia. Szkoła dysponuje 25 komputerami podłączonymi do Internetu.

W roku szkolnym 2007/2008 uczy się 239 osób (130 chłopców i 109 dziewcząt). Liczba uczniów uległa zmniejszeniu w stosunku do roku szkolnego 2006/2007, wówczas do szkoły uczęszczało 248 osób (132 chłopców i 116 dziewcząt). W poprzednim roku szkolnym 2006/2007 szkołę ukończyło 45 osób, w roku szkolnym 2005/2006 było 66 absolwentów. Według planów, w roku szkolnym 2008/2009 szkoła będzie liczyć 242 uczniów.

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI PORĄBKA

Obecnie w szkole zatrudnionych jest łącznie 26 nauczycieli oraz 12 pracowników administracyjnych i z obsługi.

Podział nauczycieli według stopni awansu kształtuje się następująco:

- Nauczyciele kontraktowi – 5 osób (19,2%),
- Nauczyciele mianowani – 7 osób (26,9%),
- Nauczyciele dyplomowani – 14 osób (53,9%).

Budynek w którym mieści się **Publiczne Gimnazjum im. Jana Pawła II w Porąbce**, został oddanych od użytku 6.01.1971 r.

W roku szkolnym 2007/2008 uczy się 159 osób. Liczba uczniów uległa zmniejszeniu w stosunku do roku szkolnego 2006/2007, wówczas do szkoły uczęszczało 179 osób. W poprzednim roku szkolnym 2006/2007 szkołę ukończyły 54 osoby, w roku szkolnym 2005/2006 było 45 absolwentów. Według planów, w roku szkolnym 2008/2009 szkoła będzie liczyć 154 uczniów.

Obecnie w szkole zatrudnionych jest łącznie 23 nauczycieli oraz 6 pracowników administracyjnych i z obsługi.

2.10. Służba zdrowia

Na terenie miejscowości działa Ośrodek Zdrowia będący filią Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej „PoliMed” Sp. z o.o.

W ośrodku zdrowia w Porąbce działają następujące specjalistyczne gabinety i poradnie lekarskie:

- Poradnia ogólna,
- Poradnia dla dzieci,
- Gabinety zabiegowe i punkt szczepień,
- Gabinet terapeutyczny,
- Gabinet pielęgniarstwa środowiskowej - rodzinnej,
- Pracownia diagnostyczna – USG,
- Gabinet Medycyny Pracy,
- Zespół Opieki Długoterminowej,

- Specjalistyczna Poradnia otolaryngologiczna,
- Specjalistyczna Poradnia neurologiczna,
- Specjalistyczna Poradnia chirurgii ogólnej,
- Specjalistyczna Poradnia wad postawy u dzieci,
- Specjalistyczna Poradnia okulistyczna,
- Specjalistyczna Poradnia chorób piersi.

Ponadto w Ośrodku działa także Laboratorium analityczne.

2.11. Turystyka

Miejscowość ma charakter turystyczno-rekreacyjno-rolniczy. O charakterze turystyczno-rekreacyjnym decyduje górzysty krajobraz, urokliwe zakątki leśne, czysta woda i powietrze, piękne widoki. Atutem miejscowości jest obecność obszarów o nieprzeciętnych walorach widokowych, krajobrazowych i estetycznych oraz objętych ścisłą strefą ochrony krajobrazu.

Na terenie Porąbki turysta znajdzie wiele atrakcyjnych tras wycieczkowych. Dla tych, którzy lubią wygodne spacery, dostępna jest droga z centrum Porąbki, przez Kozubnik do doliny Wielka Puszcza. Podziwiać stamtąd można taflę zbiornika „CZANIEC” gromadzącego wodę pitną dla Śląska, z odbijającą się w nim wspaniała sylwetką góry Zasolnica. Przy tej trasie znajduje się osiedle „Kolonja” – drewniane domy zbudowane w latach 20-tych XX w. w witkiewiczowskim stylu dla budowniczych zapór w Porąbce.

Zdjęcie 2 Kolonia w Porąbce

Dostępna jest także trasa historyczna, wiodąca z centrum Porąbki przez Zawodzie na wzgórze „Wołek”, gdzie znajdują się ruiny zamku. Wycieczkę można kontynuować idąc do Kobiernic Małych lub wracając do centrum Porąbki.

Przez miejscowość Porąbka przebiegają następujące szlaki turystyczne:

- Szlak czarny rozpoczynający się w Porąbce i prowadzący przez Czaniec do Kęt. Jest to szlak nizinny o długości 7 km. Po drodze zwiedzić można kapliczki oraz Kościół Św. Bartłomieja w Czańcu.
- Szlak zielony, rozpoczynający się przy zaporze w Porąbce i wzdłuż rzeki Soły, prowadzący do centrum Porąbki, a dalej doliną Wielkiej Puszczy na Palenicę. Ze szczytu Palenicy kierować się można na Bukowski Groń, gdzie można zobaczyć największe skupisko limb w Beskidzie Małym. Dalej przez szczyt Trzonka, schodzi się do Przełęczy Bukowskiej, skąd szlak prowadzi na Przełęcz Beskid Targanicki i na Przełęcz Kocierską.
- Szlak czerwony prowadzi z Przełęczy Kocierskiej przez Kocierz na Przełęcz Isepnicką i dalej na Kiczorę, Żar do zapory w Porąbce.
- Szlak żółty, rozpoczynający się przy zaporze w Porąbce i biegnący przez Żarnówkę Małą na Hrobaczą Łąkę.
- Szlak niebieski, prowadzący z zapory w Porąbce na Zasolnicę, Bujakowski Groń do miejscowości Kozy.

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI PORĄBKĄ

Wśród atrakcji turystyczno-krajoznawczych wymienić należy także:

- **Zaporę wodną w Porąbce, wybudowaną w latach 1928-1937 r.** Była to pierwsza przed II wojną światową inwestycja tego typu na Podbeskidziu. Budowla jest betonowa, ciężka, składająca się z 5 sekcji przelewowych, 3 odprowadzających wodę do hydroelektrowni oraz z 10 sekcji normalnych.

Zdjęcie 3 Zapora w Porąbce

- **Jezioro Czaniec** – zbiornik sztuczny o pow. 45 ha. Wybudowany został w 1966 r. w celu stworzenia możliwości poboru wody dla GOP i Bielska – Białej oraz regulacji stanu wód. Całkowita pojemność zbiornika wynosi 1,3 mln³ a maksymalna głębokość zbiornika wynosi 6,5 m. Zbiornik wyposażony jest w stacje uzdatniania wody i przepompownię. Ponadto objęty jest bezpośrednią strefą ochrony sanitarnej.
- **Ośrodek zarybieniowy.** Początki ośrodka sięgają 1920 r. wraz z wybudowaniem przez Towarzystwo Sportu Wędkowego i Rybackiego w Kętach, wylęgarni młodego narybku ryb łososiowatych na Potoku Wielka Puszcza w Porąbce. Od roku 1990 w Ośrodku Zarybieniowym rozpoczęto produkcję pstrąga towarowego, z przeznaczeniem na sprzedaż odbiorcom indywidualnym. Obecnie, obiekt nadal prowadzi produkcję narybku pstrąga potokowego i lipienia z przeznaczeniem do zarybień.

Na terenie sołectwa mieści się **ścieżka rowerowa**, której trasa jest następująca: Porąbka parking Urzędu Gminy - most na Sole - rezerwat przyrody "Buczyna na Zasolnicy" -

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI PORĄBKA

Wołek - Bujakowskie Gronie - Bujaków - Kozy - Przełęcz "U Panienki" - Hrobacza Łąka - Zapora na Sole - Porąbka most na Sole.

W Porąbce mieszczą się także dwa baseny otwarte w Wielkiej Puszczy przy OSP oraz przy Ośrodku Turystyczno-Wypoczynkowym „Bukowiec”.

Generalnie na obszarze wsi Porąbka, baza turystyczna jest średnio rozwinięta, w stosunku do możliwości jakie oferuje dogodna lokalizacja i bogactwo środowiska naturalnego. W sołectwie istnieją jedynie kilka obiektów turystycznych, dysponujących bazą noclegową z łączną liczbą 296 miejsc. Należą do nich:

- Ośrodek Rehabilitacyjno – Wczasowy „Bukowiec”, ul. Krakowska 73, 43-353 Porąbka - 72 miejsca noclegowe;
- Publiczne Gimnazjum im. Jana Pawła II, ul. Kozubnicka 5, 43-353 Porąbka – 30 miejsc noclegowych;
- Dom Wczasów Dziecięcych, ul. Wielka Puszcza 91, 43-353 Porąbka – 108 miejsc noclegowych;
- Pensjonat „Zasolnica”, ul. Bielska 13, 43-353 Porąbka – 12 miejsc noclegowych;
- Dom Wczasowy „Ania”, ul. Mała Puszcza, 43-353 Porąbka – 40 miejsc noclegowych;
- Ośrodek Agroturystyczny „Pod Złotą Górką”, ul. Palenica 35, 43-353 Porąbka – 9 miejsc noclegowych;
- Dom Wczasowy „Sosna”, ul. Krajobrazowa 67, 43-353 Porąbka – 25 miejsc noclegowych.

2.12. Kultura

Na klimat środowiska kulturowego mają wpływ następujące elementy życia codziennego mieszkańców: wytwory rzemiosła, kuchnia, obrzędy i zwyczaje, język oraz muzyka. W okresie międzywojennym nastąpił rozkwit działalności kulturalnej.

Podstawową organizacją kulturalną w sołectwie i całej Gminie jest **Gminny Ośrodek Kultury w Porąbce**. Działalność GOK-u obejmuje: zajęcia świetlicowe, zajęcia

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI PORĄBKA

instruktorskie, imprezy cykliczne i okolicznościowe, a także plenerowe i festyny. Współorganizuje imprezy wraz ze stowarzyszeniami działającymi na terenie całej gminy oraz jednostkami organizacyjnymi gminy tj.: szkołami podstawowymi, gimnazjami, przedszkolami organizując zawody, turnieje, wystawy, konkursy. GOK zajmuje się również redagowaniem gazetki gminnej „Nasza Gmina”.

Podczas ferii zimowych i wakacji, GOK organizuje „Akcję Lato” i „Akcję Zima”. Przedsięwzięcia te, cieszą się dużą popularnością wśród najmłodszych mieszkańców gminy Porąbka, ciekawie urozmaicając im wypoczynek. Dzieci i młodzież mając zapewnioną opiekę, korzystają z wycieczek krajoznawczo-turystycznych, wyjazdów na basen, do kina itp. organizowanych w ramach obu „Akcji”.

W GOK odbywają się dodatkowo, nieodpłatnie następujące cykliczne zajęcia:

- nauka gry na gitarze,
- nauka gry na organach,
- zespoły wokalne-muzyczne,
- próby chórów i orkiestr dętych.

Gminny Ośrodek Kultury prowadzi również odpłatny wynajem własnych sal, na potrzeby imprez prywatnych, pokazów itp.

Ponadto w Gminnym Ośrodku Kultury znajduje się **Gminna Biblioteka Publiczna**. Biblioteka oprócz realizacji celów statutowych, takich jak upowszechnianie czytelnictwa wśród mieszkańców gminy, poprzez udostępnianie i gromadzenie zbiorów bibliotecznych, współpraca z innymi bibliotekami i instytucjami kultury, realizuje wiele ciekawych przedsięwzięć m.in.: konkurs literacki, Tydzień Bibliotek Publicznych i Ogólnopolski Tydzień Czytania Dzieciom. W 2007 r. Biblioteka wzięła udział w ogólnopolskim konkursie Grantowym Rzeczpospolita Internetowa, dzięki któremu otrzymała dofinansowanie na realizowany obecnie projekt pt.: „Wirtualna mapa atrakcji turystycznych gminy Porąbka”. W Bibliotece mieści się również kącik i czytelnia internetowa, a także „Punkt informacji o Unii Europejskiej”.

W Porąbce funkcjonują także stowarzyszenia, pełniące zadania kulturalne w sołectwie, tj.:

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI PORĄBKA

1. **Towarzystwo Przyjaciół Porąbki** - jest organizacją zrzeszającą miłośników gminy Porąbka. Inicjatorzy założenia Towarzystwa spotkali się po raz pierwszy 20.10.1998 r. Na tym spotkaniu ustalono nazwę „Towarzystwo Przyjaciół Porąbki”, przygotowano i przyjęto jego statut. Siedziba znajduje się w Domu Kultury w Porąbce. Celem założenia Towarzystwa było propagowanie wiedzy o Porąbce, wpływanie na jej rozwój i kultywowanie tradycji regionu.
2. **Towarzystwo Miłośników Ziemi Żywieckiej/O w Porąbce**- Utworzone zostało 5 czerwca 1977 r. Najważniejszym celem stowarzyszenia jest „ocelić od zapomnienia”, który realizowany jest z ogromną determinacją. Od 1995 r. Towarzystwo nawiązało współpracę z GOK w Porąbce oraz ze wszystkimi placówkami oświatowymi w gminie, co stworzyło możliwość konkursów krasomówczych, plastycznych, literackich i poetyckich. Wydane zostały publikacje m.in. „Mała monografia gminy Porąbka”, „Wspomnienia wojną pisane”, „Pięknaś ty moja ziemio rodzinna”.
3. **Izba Regionalna w Porąbce** istnieje od 11.09.1988 r. Znajdują się w niej liczne eksponaty z terenu gminy Porąbka i okolic. Główna część zbiorów to narzędzia rolnicze i przedmioty codziennego użytku, a także wiele cennych i archiwalnych dokumentów oraz wydawnictw dotyczących przeszłości i czasów obecnych. Poczesne miejsce ma tu również malarstwo i rzeźba ludowa.
4. **Izba Tkacka** otwarta w 2000 r. Gromadzi takie urządzenia jak cierlice, szczecie, kołowrotki i krosna. Znajdują się tu również regionalne dawne stroje kobiece oraz najstarsze maszyny do szycia.

Na terenie sołectwa Porąbka funkcjonują następujące zespoły artystyczne:

- **Dziecięcy Zespół Folklorystyczny „Porąbczanie”** – liczący obecnie 30 osób. W repertuarze zespołu znajdują się m.in. pieśni i tańce górali żywieckich oraz przyspiewki pasterskie. Dzieci promują miejscowy folklor podczas występów na gminnych i powiatowych imprezach plenerowych, a także podczas zagranicznych wyjazdów do regionów partnerskich Francji i Węgier.
- **Chór „Zasolnica”** – 40 osobowy zespół z pięcioletnią tradycją. Oprócz występów gminnych, podczas lokalnych uroczystości, chór koncertował również w Warszawie,

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI PORĄBKA

Toszku, Katowicach, Ustce, Bielsku-Białej, a także poza granicami kraju w Czechach i na Węgrzech.

- **Orkiestra Dęta z Porąbki** – zespół liczy 40 osób. Koncerty cieszą się ogromną popularnością wśród społeczności lokalnych. Oprócz występów podczas imprez gminnych, orkiestra bierze udział w corocznych gościnnych występach na terenie Węgier i Czech, a także uczestniczy w Międzynarodowym Festiwalu Orkiestr Dętych „Złota Trąbka”.
- **Klub Modelarski „Orlik”** – prowadzi zajęcia dla wszystkich pasjonatów modelarstwa kartonowego.

Ponadto w sołectwie Porąbka funkcjonują: Koło Gospodyń Wiejskich, Koło Pszczelarzy, Stowarzyszenie Emerytów, LKS Zapora Porąbka, OSP Porąbka.

W ramach cyklicznych imprez kulturalnych, z udziałem wszystkich mieszkańców Gminy, organizowane są: Dzień Matki, Dzień Babci Dziadka, Dzień Dziecka, Mikołajki, Dożynki gminne, Święto Niepodległości i Konstytucji 3 Maja, Jubileusze Małżeńskie, KGW, Spotkania Oplatkowe.

Ponadto w sezonie letnim w sołectwie odbywają się festyny rodzinne organizowane lub współorganizowane przez Dom Kultury. Od kilku lat organizowane są także „Dni Porąbki”, i „Lato z folklorem w Porąbce”.

Imprezy współorganizowane ze stowarzyszeniami oraz jednostkami organizacyjnymi gminy:

- Rajdy młodzieżowe: „Wiosenne Człapu-Człap”, „Beskidzka Jesień” – wraz z Towarzystwem Miłośników Ziemi Żywieckiej – uczestnikami rajdów są dzieci z każdej ze szkół z terenu gminy Porąbka.
- „Pakuj plecak...ruszaj z nami” – wycieczki krajoznawcze po gminie Porąbka, podczas których młodzież i dzieci wykonują zdjęcia i opisy do zamieszczenia na multimedialnej mapie atrakcji turystycznych gminy Porąbka. Udział biorą: szkoły podstawowe i gimnazja, TMZZ, Gminna Biblioteka Publiczna.
- Gminny Przegląd Kolęd i Pastorałek – TMZZ.

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI PORĄBKA

- Konkurs „Nasze Kulinarne Dziedzictwo”, w którym udział biorą wszystkie Koła Gospodyń Wiejskich z gmin powiatu bielskiego. Konkurs jest współorganizowany ze Starostwem Powiatowym w Bielsku-Białej.
- Gminny konkurs „Żyj zdrowo, żyj kolorowo” – współorganizowane z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, szkołami podstawowymi i gimnazjami.
- Gminny Konkurs Plastyczny – organizowany przez Stowarzyszenie Rodzin Katolickich w Czańcu.
- Wystawy dzieł twórców ludowych – TMZZ.

Zawody, turnieje, konkursy, wystawy:

- Gminny turniej tenisa stołowego o Puchar Przewodniczącego Gminy Porąbka.
- Gminny konkurs modeli kartonowych dla dzieci i młodzieży szkół gminy Porąbka.
- Ogólnopolskie Zawody Modeli Kartonowych o Puchar Trzech Zapór Rzeki Soły.
- Wystawy prac dzieci ze świetlic integracyjnych, gminnych warsztatów twórczych.
- Konkurs „Srebrna Róża”.

3. ANALIZA SWOT

Kierując się zasadami przyjętymi dla kreowania strategii w otoczeniu biznesowym lub samorządowym, w przypadku wsi Porąbka, posłużono się bardzo wygodnym narzędziem planistycznym, jakim jest analiza SWOT.

Założenia analizy:

- pozwala na wygenerowanie z otoczenia szans rozwoju oraz zagrożeń hamujących rozwój Porąbki,
- rozważa się zarówno otoczenie bliższe oraz otoczenie dalsze,
- analiza zasobów ma doprowadzić do wygenerowania mocnych punktów miejscowości Porąbka oraz wskazania jej słabych stron. Mocne punkty mogą oznaczać, iż należy je nadal rozwijać i doskonalić, słabe zaś eliminować, bądź zreorganizować.

3.1. CZYNNIKI WEWNĘTRZNE MIEJSCOWOŚCI PORĄBKA

Mocne strony:

- Atrakcyjność turystyczna Porąbki, związana z położeniem geograficznym (zbiorniki wodne, lasy, wzniesienia Beskidu Małego, atrakcyjne tereny łowieckie i wędkarskie);
- Dobry stan środowiska naturalnego i różnorodność biologiczna (tereny mieszczące się na obszarze Parku Krajobrazowego Beskidu Małego, sprzyjający mikroklimat w Wielkiej Puszczy);
- Zabytki kultury materialnej (kapliczki, zabudowania kolonii)
- Dobry układ komunikacyjny;
- Wysoki stopień zwodociągowania, zgazyfikowania miejscowości, dobrze rozwinięta sieć telefoniczna i elektro-energetyczna;
- Dodatnie saldo migracji, co oznacza rosnące zainteresowanie wsią, jako potencjalnego miejsca zamieszkania, przez osoby z innych rejonów Polski, związane z postrzeganiem atrakcyjnością obszarów wiejskich południowej części Województwa Śląskiego;
- Dogodne warunki do rozwoju turystyki i rekreacji;
- Bogaty klimat środowiska kulturalnego (prężnie działające instytucje kulturalne, liczne stowarzyszenia, zespoły wokalne-instrumentalne);

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI PORĄBKA

- Odpowiednia baza dla inicjatyw społeczno-kulturalnych (Dom Kultury, Remiza OSP, stadion LKS, obiekty zabytkowe, tereny Wielkiej Puszczy i Kozubnika);
- Duża ilość podmiotów gospodarczych i potencjał gospodarczy lokalnych przedsiębiorców;
- Aktywność społeczności lokalnej oraz jej zdolność do angażowania się w rozwój miejscowości;
- Atrakcyjność inwestycyjna (liczne tereny pod przyszłe inwestycje);
- Dobrze funkcjonująca oświata;

Słabe strony:

- Migracja zarobkowa wśród młodzieży;
- Niski udział osób w wieku przedprodukcyjnym, co stwarza niebezpieczeństwo niskiego dopływu liczby osób na rynek pracy;
- Niedostateczny rozwój infrastruktury rekreacyjnej (słabo rozwinięta baza noclegowa, brak ścieżek rowerowych, słabe wykorzystanie walorów krajobrazowych);
- Zły stan dróg z punktu widzenia bezpieczeństwa ruchu drogowego;
- Niski wskaźnik skanalizowania wsi;
- Brak promocji wsi na zewnątrz;
- Zanieczyszczenie atmosfery w wyniku złej jakości spalania węgla w gospodarstwach domowych;
- Rozdrobnienie gospodarstw rolnych;
- Duża liczba odłogów rolnych;
- Zagrożenie powodziowe;

3.2. CZYNNIKI ZEWNĘTRZNE MIEJSCOWOŚCI PORĄBKA

Szanse:

- Możliwość aplikowania o środki z funduszy Unii Europejskiej;
- Sprzyjająca polityka regionalna, w tym adresowana do rozwoju obszarów wiejskich ze strony rządu i władz wojewódzkich;

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI PORĄBKA

- Bliskość ośrodków miejskich;
- Rozwój przedsiębiorczości i drobnej wytwórczości;
- Zainteresowanie inwestorów z zewnątrz;
- Zwiększenie dostępności ofert gastronomicznych i noclegowych;
- Zainteresowanie turystów walorami Parku Krajobrazowego i dziedzictwa kultury materialnej;
- Dynamika przyrostu turystów zagranicznych;
- Współpraca z innymi miejscowościami i Gminami;
- Rozwój oświaty i społeczeństwa informacyjnego;

Zagrożenia:

- Nieumiejętność w pełni wykorzystania szans jakie daje możliwość aplikowania o fundusze Unii Europejskiej;
- Ograniczenia prawne w zakresie inwestycji;
- Szybki rozwój sąsiednich miejscowości i Gmin;
- Niedoskonałość i niestabilność przepisów prawnych;
- Utrudnienia w pozyskaniu kredytów;
- Zły stan techniczny dróg powiatowych i krajowych (duże natężenie ruchu);
- Klęski żywiołowe;

4. PLANOWANE ZADANIA INWESTYCYJNE

Planowanymi zadaniami do realizacji w miejscowości Porąbka są:

1. Budowa wodociągu w Porąbce,
2. Zagospodarowanie doliny Wielka Puszcza i budowa deptaku do Domu Wczasów Dziecięcych,
3. Remont Gminnego Ośrodka Kultury w Porąbce,
4. Budowa kompleksu sportowo-rekreacyjnego w Porąbce.
5. Zakup instrumentów dętych dla Orkiestry Dętej w Porąbce oraz towarów służących przedsięwzięciom związanym z kultywowaniem tradycji społeczności lokalnych i tradycyjnych zawodów,
6. Remont placu targowego,
7. Budowa oświetlenia ulicznego na terenie sołectwa Porąbka,
8. Rozbudowa i modernizacja Szkoły Podstawowej w Porąbce,
9. Zabezpieczenie brzegów potoku Mała Puszcza,
10. Modernizacja przedszkola,
11. Urządzanie i porządkowanie terenów zielonych oraz innych miejsc wypoczynku,
12. Budowa i remont infrastruktury turystycznej,
13. Rewitalizacja budynków wpisanych do rejestru zabytków lub objętych wojewódzką ewidencją zabytków, użytkowanych na cele publiczne oraz obiektów małej architektury, odnawianie i konserwowanie lokalnych pomników historycznych i miejsc pamięci,
14. Odnowienie elewacji zewnętrznych i dachów w budynkach architektury sakralnej wpisanych do rejestru zabytków lub objętych ewidencją konserwatorską, a także zabytkowych cmentarzy,
15. Zakup sprzętu materiałów i usług służących odnowie miejscowości,
16. Odnowienie obiektów charakterystycznych dla danego regionu lub tradycji budownictwa wiejskiego i ich adaptacja na cele publiczne.
17. Budowa kanalizacji sanitarnej na terenie sołectwa Porąbka

Wszystkie wyżej wymienione zadania możliwe będą do realizacji głównie przy dużej aktywności mieszkańców umiejętnie kierowanych przez miejscowych liderów, przy

odpowiednim zrozumieniu i współpracy ze strony władz samorządowych i lokalnych przedsiębiorców. Niezbędnym warunkiem dla realizacji w/w zadań będzie zapewnienie odpowiedniego poziomu finansowania ze strony władz gminnych, samorządów wyższego szczebla, instytucji dysponujących środkami unijnymi, przedsiębiorstw użyteczności społecznej oraz firm prywatnych.

4.1. Opis, uzasadnienie i rezultaty planowanych zadań inwestycyjnych

Plan Odnowy Miejscowości Porąbka zakłada realizację wielu przedsięwzięć inwestycyjnych, mających za zadanie poprawę społeczno – gospodarczo – kulturalnej sfery życia mieszkańców. Celem planowanych inwestycji jest poprawa wizerunku sołectwa Porąbka w perspektywie całej Gminy.

1. Budowa wodociągu w Porąbce.

Celem przedsięwzięcia ma być budowa sieci wodociągowej dla mieszkańców przysiółka Kozubnik (etap III i IV inwestycji). Miejscowość tą od wielu lat dotyka deficyt wody. Budowa wodociągu ułatwi codzienne życie mieszkańców oraz przyczyni się do uzbrojenia terenów pod przyszłe inwestycji.

Rezultaty planowanej inwestycji:

- Poprawa warunków życia i pracy,
- Poprawa stanu środowiska naturalnego,
- Zaspokojenie potrzeb społeczeństwa.

2. Zagospodarowanie doliny Wielka Puszcza i budowa deptaku do Domu Wczasów Dziecięcych.

Inwestycja służyć będzie poprawie bezpieczeństwa ruchu. Budowa deptaka stworzy warunki dla aktywnego spędzania czasu wolnego. Jednocześnie rezultatem przedsięwzięcia będzie także skupienie uwagi na jednym z najatrakcyjniejszych miejsc w Porąbce. Zagospodarowanie terenu obejmować będzie stworzenie miejsc rekreacji takich jak: plac zabaw, boisko do koszykówki, stanowiska z „szachami”, ławki, miejsce na ognisko, itp.

Rezultaty planowanej inwestycji:

- Poprawa bezpieczeństwa,
- Zaspokojenie potrzeb społecznych,
- Poprawa jakości życia mieszkańców,
- Rozwój fizyczny dzieci i młodzieży,
- Wzrost atrakcyjności turystycznej,
- Poprawa estetyki miejscowości.

3. Remont Gminnego Ośrodka Kultury w Porąbce.

Inwestycja służyć ma poprawie stanu istniejącej infrastruktury kultury, w celu zwiększenia atrakcyjności oferty kulturalnej oraz stworzenia warunków do dalszego jej rozwoju. W ramach przedsięwzięcia, zakłada się remont dachu, wymianę stolarki okiennie-drzwiowej, docieplenie, wykonanie elewacji oraz remont wnętrz: sali balowej z aneksem kuchennym, biblioteki i stworzenie salki konferencyjnej.

Rezultaty planowanej inwestycji:

- Zaspokojenie potrzeb społecznych,
- Promocja lokalnego dziedzictwa kulturowego,

- Rozwój kultury,
- Poprawa estetyki miejscowości.

4. Budowa kompleksu sportowo-rekreacyjnego w Porąbce.

W ramach inwestycji planuje się stworzenie dwóch boisk – piłkarskiego i wielofunkcyjnego, budynku sanitarno – szatniowego i opcjonalnie placu zabaw.

Rezultaty planowanej inwestycji:

- Zaspokojenie potrzeb społecznych,
- Wzrost atrakcyjności turystycznej,
- Wzbogacenie i rozwój oferty sportowo - rekreacyjnej.

5. Zakup instrumentów dętych dla Orkiestry Dętej w Porąbce oraz towarów służących przedsięwzięciom związanym z kultywowaniem tradycji społeczności lokalnych i tradycyjnych zawodów.

W ramach inwestycji przewiduje się zakup instrumentów dętych dla członków orkiestry oraz stoł scenicznych dla członków chóru i zespołu dziecięcego. Planuje się także ewentualnie zakup eksponatów do izby regionalnej.

Rezultaty planowanej inwestycji:

- Wspieranie rodzimych przedsięwzięć kulturalnych,
- Promocja lokalnego folkloru,
- Rozwój kultury,
- Promocja lokalnego dziedzictwa kulturowego,

- Zaspokojenie potrzeb społeczeństwa.

6. Remont placu targowego.

Inwestycja ma na celu poprawę warunków pełnienia funkcji handlowych na placu targowym oraz stworzenia dogodnych miejsc parkingowych dla korzystających z targowiska, mieszkańców i turystów. Są one niezastąpione zwłaszcza przy okazji organizacji festynów na pobliskim LKS.

Rezultaty planowanej inwestycji:

- Poprawa estetyki miejscowości,
- Zaspokojenie potrzeb społeczeństwa,
- Poprawa bezpieczeństwa,
- Wzrost atrakcyjności turystycznej.

7. Budowa oświetlenia ulicznego na terenie sołectwa Porąbka.

Główną przesłanką realizacji inwestycji jest poprawa bezpieczeństwa mieszkańców.

Rezultaty planowanej inwestycji:

- Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców,

- Zaspokojenie potrzeb społeczeństwa,
- Wzrost atrakcyjności turystycznej.

8. Rozbudowa i modernizacja Szkoły Podstawowej w Porąbce.

Inwestycja zakłada rozbudowę szkoły podstawowej, obejmującej remont istniejącego dwu i trzykondygnacyjnego budynku wraz z częścią dydaktyczną, a także remont zaplecza sportowego obejmującego salę sportową wraz z zapleczem oraz zagospodarowanie terenu wraz z boiskami przyszkolnymi.

Rezultaty planowanej inwestycji:

- Poprawa infrastruktury edukacyjnej,
- Zaspokojenie potrzeb społeczeństwa,
- Rozwój fizyczny dzieci i młodzieży.

9. Zabezpieczenie brzegów potoku Mała Puszcza.

Inwestycja ma na celu ochronę przeciwpowodziową oraz wzmocnienie brzegów potoku zapobiegającego dalszej dewastacji przez wodę.

Rezultaty planowanej inwestycji:

- Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców,
- Zaspokojenie potrzeb społeczeństwa,
- Wzrost atrakcyjności turystycznej.

10. Modernizacja przedszkola.

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI PORĄBKA

Przedsięwzięcie obejmuje rozbudowę budynku przedszkola. Podstawowym celem rozbudowy jest dostosowanie istniejącej kuchni w przedszkolu do norm i standardów obowiązujących aktualnie w obiektach żywienia zbiorowego.

Rezultaty planowanej inwestycji:

- Poprawa infrastruktury edukacyjnej,
- Zaspokojenie potrzeb społeczeństwa.

11. Urządzanie i porządkowanie terenów zielonych oraz innych miejsc wypoczynku.

Istotą inwestycji jest zagospodarowanie atrakcyjnych terenów (rejony w Wielkiej Puszczy, Bukowcu, tereny przy Sole), celem poprawy atrakcyjności turystycznej obszaru i jego estetyki.

Rezultaty planowanej inwestycji:

- Poprawa estetyki miejscowości,
- Zaspokojenie potrzeb społeczeństwa,
- Wzrost atrakcyjności turystycznej.

12. Budowa i remont infrastruktury turystycznej.

Inwestycja ma na celu zagospodarowanie terenów Wielkiej Puszczy. Zadanie to jest zbieżne z inwestycją polegającą na urządzeniu i porządkowaniu terenów zielonych oraz innych miejsc wypoczynku.

Rezultaty planowanej inwestycji:

- Zaspokojenie potrzeb społecznych,
- Poprawa jakości życia mieszkańców,
- Wzrost atrakcyjności turystycznej,

- Poprawa estetyki miejscowości.

13. Rewitalizacja budynków wpisanych do rejestru zabytków lub objętych wojewódzką ewidencją zabytków, użytkowanych na cele publiczne oraz obiektów małej architektury, odnawianie i konserwowanie lokalnych pomników historycznych i miejsc pamięci.

Zadanie polegać będzie na konserwacji lokalnych zabytków, kapliczek i miejsc archeologicznych oraz oznakowanie tych miejsc.

Rezultaty planowanej inwestycji:

- Rozwój kultury,
- Promocja lokalnego dziedzictwa kulturowego,
- Poprawa estetyki miejscowości,
- Wzrost atrakcyjności turystycznej.

14. Odnowienie elewacji zewnętrznych i dachów w budynkach architektury sakralnej wpisanych do rejestru zabytków lub objętych ewidencją konserwatorską, a także zabytkowych cmentarzy.

Realizacja zadania ma na celu remont dachu w zabytkowym kościele parafialnym w Porąbce.

Rezultaty planowanej inwestycji:

- Rozwój kultury,
- Promocja lokalnego dziedzictwa kulturowego,
- Poprawa estetyki miejscowości,
- Wzrost atrakcyjności turystycznej.

15. Zakup sprzętu materiałów i usług służących odnowie miejscowości.

Zadanie obejmować będzie zakup sprzętu do Domu Kultury w Porąbce, oraz stroi i instrumentów muzycznych dla orkiestry dętej i zespołów muzycznych.

Rezultaty planowanej inwestycji:

- Rozwój kultury,
- Promocja lokalnego dziedzictwa kulturowego,
- Promocja lokalnego folkloru,
- Poprawa estetyki miejscowości,
- Wzrost atrakcyjności turystycznej.

16. Odnowienie obiektów charakterystycznych dla danego regionu lub tradycji budownictwa wiejskiego i ich adaptacja na cele publiczne.

Przedsięwzięcie będzie obejmowało rewitalizację zabudowań domków drewnianej kolonii w stylu witkiewiczowskim. W planach przewidziana jest także rewitalizacja domów wpisanych do wojewódzkiego rejestru zabytków.

Rezultaty planowanej inwestycji:

- Rozwój kultury,
- Promocja lokalnego dziedzictwa kulturowego,
- Poprawa estetyki miejscowości,
- Wzrost atrakcyjności turystycznej.

17. Budowa kanalizacji sanitarnej na terenie sołectwa Porąbka

Celem przedsięwzięcia ma być budowa kanalizacji sanitarnej na terenie sołectwa Porąbka, co ułatwi codzienne życie mieszkańców oraz przyczyni się do uzbrojenia terenów pod przyszłe inwestycje.

Rezultaty planowanej inwestycji:

- Poprawa warunków życia i pracy,
- Poprawa stanu środowiska naturalnego,
- Zaspokojenie potrzeb społeczeństwa.

4.2. Koszty i źródła finansowania realizacji poszczególnych zadań inwestycyjnych

<i>Nazwa zadania inwestycyjnego</i>	<i>Łączny koszt inwestycji</i>	<i>Źródła finansowania inwestycji</i>
-------------------------------------	--------------------------------	---------------------------------------

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI PORĄBKĄ

<i>Budowa wodociągu w Porąbce</i>	<i>4 000 000,00 PLN</i>	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Europejski Fundusz Spójności (zadanie połączone z budową kanalizacji na terenie gminy)</i> - <i>Środki własne</i>
<i>Zagospodarowanie doliny Wielka Puszcza i budowa deptaku do Domu Wczasów Dziecięcych</i>	<i>500 000,00 PLN</i>	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Środki własne</i>
<i>Remont Gminnego Ośrodka Kultury w Porąbce</i>	<i>500 000,00 PLN</i>	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Program Rozwoju Obszarów Wiejskich – 75% (oś Leader)</i> - <i>Środki własne</i>
<i>Budowa kompleksu sportowo-rekreacyjnego w Porąbce</i>	<i>1 000 000,00 PLN</i>	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Program Ministerstwa Sportu</i> - <i>Środki własne</i>
<i>Zakup instrumentów dętych dla Orkiestry Dętej w Porąbce oraz towarów służących przedsięwzięciom związanym z kultywowaniem tradycji społeczności lokalnych i tradycyjnych zawodów</i>	<i>25 000,00 PLN</i>	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Program Rozwoju Obszarów Wiejskich – 75% (oś Leader)</i> - <i>Środki własne</i>
<i>Remont placu targowego</i>	<i>600 000,00 PLN</i>	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Środki własne</i>
<i>Budowa oświetlenia ulicznego na terenie sołectwa Porąbka</i>	<i>100 000,00 PLN</i>	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Środki własne</i>
<i>Rozbudowa i modernizacja Szkoły Podstawowej w Porąbce</i>	<i>23 000 000,00 PLN</i>	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego (Działanie 8.2)</i> - <i>Wojewódzki Program Rozwoju Bazy Sportowej</i> - <i>Środki własne</i>
<i>Zabezpieczenie brzegów potoku Mała Puszcza</i>	<i>100 000,00 PLN</i>	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Środki własne</i>
<i>Modernizacja przedszkola</i>	<i>400 000,00 PLN</i>	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Środki własne</i>
<i>Urządzanie i porządkowanie terenów zielonych oraz innych miejsc wypoczynku</i>	<i>50 000,00 PLN</i>	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Środki własne</i>

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI PORĄBKA

<i>Budowa i remont infrastruktury turystycznej</i>	<i>50 000,00 PLN</i>	- <i>Środki własne</i>
<i>Rewitalizacja budynków wpisanych do rejestru zabytków lub objętych wojewódzką ewidencją zabytków, użytkowanych na cele publiczne oraz obiektów małej architektury, odnawianie i konserwowanie lokalnych pomników historycznych i miejsc pamięci</i>	<i>100 000,00 PLN</i>	- <i>Program Rozwoju Obszarów Wiejskich – 75% (oś Leader)</i> - <i>Środki własne</i>
<i>Odnowienie elewacji zewnętrznych i dachów w budynkach architektury sakralnej wpisanych do rejestru zabytków lub objętych ewidencją konserwatorską, a także zabytkowych cmentarzy</i>	<i>900.000</i>	- <i>Regionalny Program Operacyjny (Priorytet IV. Kultura, działanie 4.1 infrastruktura kultury)</i> - <i>Środki własne</i>
<i>Zakup sprzętu materiałów i usług służących odnowie miejscowości</i>	<i>200.000</i>	- <i>Program Rozwoju Obszarów Wiejskich – 75% (oś Leader)</i> - <i>Środki własne</i>
<i>Odnowienie obiektów charakterystycznych dla danego regionu lub tradycji budownictwa wiejskiego i ich adaptacja na cele publiczne.</i>	<i>600.000</i>	- <i>Środki własne</i>
<i>Budowa kanalizacji sanitarnej na terenie sołectwa Porąbka</i>	<i>8000.000</i>	- <i>Środki własne</i> - <i>Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko</i>

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI PORĄBKA

4.3. Harmonogram realizacji zadań

<i>Nazwa zadania inwestycyjnego</i>	<i>2008</i>	<i>2009</i>	<i>2010</i>	<i>2011</i>	<i>2012</i>	<i>2013</i>	<i>2014</i>	<i>2015</i>	<i>2016</i>
<i>Budowa wodociągu w Porąbce</i>									
<i>Zagospodarowanie doliny Wielka Puszcza i budowa deptaku do Domu Wczasów Dziecięcych</i>									
<i>Remont Gminnego Ośrodka Kultury w Porąbce</i>									
<i>Budowa kompleksu sportowo-rekreacyjnego w Porąbce</i>									
<i>Zakup instrumentów dętych dla Orkiestry Dętej w Porąbce oraz towarów służących przedsięwzięciom związanym z kultywowaniem tradycji społeczności lokalnych i tradycyjnych zawodów</i>									
<i>Remont placu targowego</i>									
<i>Budowa oświetlenia ulicznego na terenie sołectwa Porąbka</i>									
<i>Rozbudowa i modernizacja Szkoły Podstawowej w Porąbce</i>									
<i>Zabezpieczenie brzegów potoku Mała Puszcza</i>									

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI PORĄBKA

<i>Modernizacja przedszkola</i>									
<i>Urządzanie i porządkowanie terenów zielonych oraz innych miejsc wypoczynku</i>									
<i>Budowa i remont infrastruktury turystycznej</i>									
<i>Rewitalizacja budynków wpisanych do rejestru zabytków lub objętych wojewódzką ewidencją zabytków, użytkowanych na cele publiczne oraz obiektów małej architektury, odnawianie i konserwowanie lokalnych pomników historycznych i miejsc pamięci</i>									
<i>Odnowienie elewacji zewnętrznych i dachów w budynkach architektury sakralnej wpisanych do rejestru zabytków lub objętych ewidencją konserwatorską, a także zabytkowych cmentarzy</i>									
<i>Zakup sprzętu materiałów i usług służących odnowie miejscowości</i>									
<i>Odnowienie obiektów charakterystycznych dla danego regionu lub tradycji budownictwa wiejskiego i ich adaptacja na cele publiczne.</i>									
<i>Budowa kanalizacji sanitarnej na terenie sołectwa Porąbka</i>									

5. WDROŻENIE PROMOCJA I MONITOROWANIE PLANU

Wdrożenie Planu Odnowy Miejscowości Porąbka rozpocznie się poprzez wprowadzenie go w życie uchwałą Rady Gminy Porąbka. Niniejszy dokument służyć będzie Wójtowi Gminy Porąbka, Radzie Sołeckiej miejscowości Porąbka oraz Sołtysowi wsi Porąbka.

Monitorowanie każdego przedsięwzięcia - czyli dbanie o prawidłowy jego przebieg przez cały czas jego trwania polega na systematycznym zbieraniu, zestawianiu i ocenie informacji rzeczowych i finansowych w postaci ustalonych wskaźników, które opisują jego postęp i efekty.

W monitorowaniu biorą udział wszystkie podmioty oraz komórki organizacyjne Urzędu Gminy w Porąbce zaangażowane we wdrażanie Planu Odnowy Miejscowości Porąbka.

Promocja Planu odbędzie się na kilku płaszczyznach

Internet będzie głównym dostawcą informacji o Planie Odnowy Miejscowości Porąbka. Internet służyć będzie komunikacji pomiędzy bezpośrednio odpowiedzialnym za wdrażanie Planu Odnowy Miejscowości Porąbka (Urząd Gminy w Porąbce), a zainteresowanymi podmiotami samorządowymi, biznesowymi i organizacjami pozarządowymi.

Prasa lokalna i regionalna służyć będzie jedynie upowszechnianiu informacji w różnych kręgach potencjalnych beneficjentów i wykonawców Planu Odnowy Miejscowości Porąbka o istnieniu takiego dokumentu i sposobie jego monitorowania i wdrażania, kierując do źródła informacji, jakim będzie Internet.

Promocja i reklama bezpośrednia będzie skierowana do wybranych, potencjalnych wykonawców, inwestorów zidentyfikowanych na podstawie analizy przedsięwzięć inwestycyjnych zawartych w Planie Odnowy Miejscowości Porąbka.

Powyższa promocja i reklama polegać będzie na bezpośrednim zapraszaniu do negocjacji wybranych podmiotów, mogących być partnerami w realizacji poszczególnych zamierzeń Planu Odnowy Miejscowości.

6. PODSUMOWANIE

Opracowany Plan Odnowy Miejscowości zakłada w przeciągu kilku najbliższych lat realizację kilku zadań inwestycyjnych i przedsięwzięć aktywizujących społeczność lokalną. Istotą tych zadań jest stymulowanie współpracy na rzecz rozwoju i promocji wartości związanych z miejscową specyfiką społeczną, gospodarczą i kulturową.

Zakładane cele Planu przewidują wzrost znaczenia wsi jako lokalnego ośrodka rozwoju kultury, edukacji, sportu i rekreacji.

Realizacja Planu Odnowy Miejscowości Porąbka ma także służyć integracji społeczności lokalnej, większemu zaangażowaniu w sprawy wsi, zagospodarowaniu wolnego czasu dzieci i młodzieży, poprawie bezpieczeństwa, atrakcyjności turystycznej miejscowości oraz rozwojowi organizacji społecznych.